

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2025/26: MJU14

En ny lag om tillhandahållande på marknaden av EU-gödselprodukter

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till lag om tillhandahållande på marknaden av EU-gödselprodukter. Förslaget syftar till att anpassa svensk lagstiftning till förordningen om EU-gödselprodukter. Förslaget omfattar bl.a. att marknadskontrollmyndigheten ska kunna besluta om förelägganden, viten och sanktionsavgifter.

Behandlade förslag

Proposition 2025/26:54 En ny lag om tillhandahållande på marknaden av EU-gödselprodukter.

Innehållsförteckning

- Utskottets förslag till riksdagsbeslut3
- Redogörelse för ärendet4
 - Ärendet och dess beredning.....4
 - Propositionens huvudsakliga innehåll4
- Utskottets överväganden.....5
 - Regeringens lagförslag5
- Bilaga 1*
- Förteckning över behandlade förslag9
 - Propositionen9
- Bilaga 2*
- Regeringens lagförslag10

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Regeringens lagförslag

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om tillhandahållande på marknaden av EU-gödselprodukter.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2025/26:54.

Stockholm den 27 januari 2026

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Emma Nohrén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Emma Nohrén (MP), Martin Kinnunen (SD), Åsa Westlund (S), Sofia Skönnbrink (S), Staffan Eklöf (SD), Malin Larsson (S), Tomas Kronståhl (S), Mattias Eriksson Falk (SD), Lars Johnsson (M), Kajsa Fredholm (V), Stina Larsson (C), Elin Nilsson (L), Chris Dahlqvist (SD), Joanna Lewerentz (M), Aida Birinxhiku (S), Sten Bergheden (M) och Cecilia Engström (KD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2025/26:54 En ny lag om tillhandahållande på marknaden av EU-gödselprodukter. Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2. Inga motioner har väckts med anledning av förslaget.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en ny lag som anpassar svensk lagstiftning till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1009 av den 21 maj 2019 om fastställande av bestämmelser om tillhandahållande på marknaden av EU-gödselprodukter och om ändring av förordningarna (EG) nr 1069/2009 och (EG) nr 1107/2009 samt upphävande av förordning (EG) nr 2003/2003 (EU:s gödselproduktförordning). Bestämmelserna i förordningen gäller för sådana produkter som tillhandahålls på den inre marknaden med en CE-märkning, under beteckningen EU-gödselprodukt.

Bestämmelserna om marknadskontroll av EU-gödselprodukter i lagen (2022:1107) om marknadskontroll av EU-gödselprodukter förs över till den nya lagen. Därutöver föreslås att marknadskontrollmyndigheten ska kunna besluta om ytterligare förelägganden och att även sådana förelägganden ska få förenas med vite. Vissa överträdelser av bestämmelserna i EU:s gödselproduktförordning ska leda till sanktionsavgift.

Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 juni 2026.

Utskottets överväganden

Regeringens lagförslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om tillhandahållande på marknaden av EU-gödselprodukter.

Bakgrund

EU:s gödselproduktförordning antogs den 5 juni 2019. Förordningen trädde i kraft den 15 juli 2019. Merparten av bestämmelserna började tillämpas den 16 juli 2022 och ersatte då Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2003/2003 av den 13 oktober 2003 om gödselmedel. Bestämmelser som kompletterar förordning (EG) nr 2003/2003 finns i lagen (1992:1684) om EG-gödselmedel. Frågor om marknadskontroll av EU-gödselprodukter regleras i lagen om marknadskontroll av EU-gödselprodukter.

EU:s gödselproduktförordning tillämpas på EU-gödselprodukter, dvs. gödselprodukter som är CE-märkta när de tillhandahålls på marknaden. I förordningen uppställs vissa produktkrav och krav på märkning. Vidare uppställs vissa skyldigheter för ekonomiska aktörer, dvs. tillverkare, importörer och distributörer. Det finns även bestämmelser om EU-gödselprodukters överensstämmelse med kraven i förordningen och om organ för bedömning av överensstämmelse. Vidare finns bestämmelser om marknadskontroll och sanktioner.

Propositionen

En ny lag med kompletterande bestämmelser till EU:s gödselproduktförordning

Regeringen föreslår att en ny lag som kompletterar EU:s gödselproduktförordning ska ersätta lagen om EG-gödselmedel och lagen om marknadskontroll av EU-gödselprodukter.

Anmälan av organ för bedömning av överensstämmelse

Regeringen föreslår att det ska införas en bestämmelse som upplyser om att bestämmelser om anmälan av organ för bedömning av överensstämmelse finns i lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll och i föreskrifter meddelade i anslutning till den lagen.

Marknadskontroll

Regeringen föreslår att följande bestämmelser ska föras över från lagen om marknadskontroll av EU-gödselprodukter till den nya lagen:

- Hänvisning till bestämmelser om marknadskontroll i EU:s marknadskontrollförordning¹.
- Hur en marknadskontrollmyndighet utses.
- Befogenheter för marknadskontrollmyndigheten enligt artikel 14.4 i EU:s marknadskontrollförordning.
- Marknadskontrollmyndighetens möjlighet att besluta om de förelägganden som behövs för att EU:s marknadskontrollförordning ska gälla.
- Marknadskontrollmyndighetens möjlighet att förena beslut om föreläggande med vite.
- Marknadskontrollmyndighetens möjlighet att besluta om omedelbar verkställighet av beslut.
- Marknadskontrollmyndighetens möjlighet att begära hjälp av Polismyndigheten.
- Tystnadsplikt för den som tagit befattning med ett ärende som gäller marknadskontroll.

Regeringen föreslår vidare att marknadskontrollmyndigheten ska få besluta om de förelägganden som behövs för att EU:s gödselproduktförordning ska följas. Sådana förelägganden ska få förenas med vite. Marknadskontrollmyndigheten ska även få bestämma att föreläggandena ska gälla omedelbart.

Regeringen föreslår även att det ska införas en upplysning i den nya lagen om att det framgår av lagen (2014:140) med bemyndigande att meddela vissa föreskrifter om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för kontroll enligt EU:s marknadskontrollförordning.

Sanktioner

Regeringen bedömer att överträdelser av EU:s gödselproduktförordning inte bör kriminaliseras utan i stället leda till sanktionsavgift eller vite.

Regeringen föreslår att Marknadskontrollmyndigheten ska besluta att ta ut en sanktionsavgift från en tillverkare som bryter mot EU:s gödselproduktförordning genom att

1. släppa ut en EU-gödselprodukt på marknaden i strid med artikel 6.1
2. inte utarbeta den tekniska dokumentationen eller utföra förfarandet för bedömning av överensstämmelse enligt det som krävs i artiklarna 6.2 och 15
3. inte utforma EU-försäkran eller sätta en CE-märkning på sin produkt på det sätt som anges i artiklarna 16.1–16.3, 18.1 och 18.3

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 av den 20 juni 2019 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2024/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011.

4. inte spara den tekniska dokumentationen eller EU-försäkran om överensstämmelse eller inte tillhandahålla en kopia av EU-försäkran enligt det som krävs i artikel 6.3
5. inte på EU-gödselproduktens förpackning eller i medföljande dokumentation ange den information som framgår av artikel 6.5–6.7
6. delegera uppgifter till tillverkarens representant i strid med artikel 7.1.

Regeringen föreslår vidare att marknadskontrollmyndigheten ska besluta att ta ut en sanktionsavgift från en importör som bryter mot EU:s gödselproduktförordning genom att

1. släppa ut en EU-gödselprodukt på marknaden i strid med artikel 8.1
2. inte säkerställa att tillverkaren har uppfyllt kraven i fråga om förfarandet för bedömning av överensstämmelse, teknisk dokumentation, märkning och dokumentation av information enligt artikel 8.2 första stycket
3. inte på EU-gödselproduktens förpackning eller i medföljande dokumentation ange den information som framgår av artikel 8.3
4. inte säkerställa att EU-gödselprodukterna åtföljs av den information som krävs enligt artikel 8.4
5. inte säkerställa förvarings- eller transportförhållandena för EU-gödselprodukten enligt det som krävs i artikel 8.5
6. inte hålla en kopia av EU-försäkran om överensstämmelse och annan teknisk dokumentation tillgänglig eller inte tillhandahålla andra ekonomiska aktörer en EU-försäkran om överensstämmelse enligt det som krävs i artikel 8.8
7. inte på EU-gödselproduktens förpackning ange den information som avses i artikel 11 a eller hålla den information som anges i artikel 11 b tillgänglig på det sätt som krävs i artikeln.

Marknadskontrollmyndigheten ska enligt regeringens förslag även besluta att ta ut en sanktionsavgift från en distributör som bryter mot EU:s gödselproduktförordning genom att

1. inte säkerställa att tillverkaren och importören har uppfyllt kraven i fråga om märkning och dokumentation av information enligt artikel 9.2 första stycket
2. inte säkerställa förvarings- eller transportförhållandena för EU-gödselprodukten enligt det som krävs i artikel 9.3
3. inte på EU-gödselproduktens förpackning ange den information som avses i artikel 11 a eller hålla den information som anges i artikel 11 b tillgänglig på det sätt som krävs i artikeln.

Regeringen föreslår vidare att någon sanktionsavgift inte ska beslutas i ringa fall.

När det gäller sanktionsavgiftens storlek föreslår regeringen att denna ska uppgå till minst 5 000 kronor och högst 75 000 kronor. Avgiften ska inte överstiga 10 procent av näringsidkarens omsättning närmast föregående

räkenskapsår. Med årsomsättning ska avses den totala omsättningen närmast föregående räkenskapsår. Om överträdelsen har skett under näringsidkarens första verksamhetsår, eller om uppgifter om omsättningen annars saknas eller är bristfälliga, ska omsättningen få uppskattas. När avgiftens storlek bestäms ska hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är och betydelsen av den bestämmelse som överträdelsen avser.

Regeringen föreslår vidare att en sanktionsavgift ska få sättas ned helt eller delvis om det finns särskilda skäl eller det annars med hänsyn till omständigheterna skulle vara oskäligt att ta ut avgiften.

Sanktionsavgiften ska enligt regeringens förslag betalas till marknadskontrollmyndigheten inom 30 dagar från det att beslutet om att ta ut avgiften fick laga kraft eller inom den längre tid som anges i beslutet. Om sanktionsavgiften inte betalas i tid ska myndigheten lämna den obetalda avgiften för indrivning. Sanktionsavgiften ska tillfalla staten.

Regeringen föreslår vidare att en sanktionsavgift inte ska få beslutas om den som ska betala avgiften inte har fått tillfälle att yttra sig inom två år från den dag då överträdelsen ägde rum. Ett beslut om sanktionsavgift ska delges. En beslutad sanktionsavgift ska falla bort till den del beslutet om avgiften inte har verkställts inom fem år från det att beslutet fick laga kraft.

Enligt regeringens förslag ska det inte beslutas om sanktionsavgift för en överträdelse som omfattas av ett föreläggande om vite om överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet.

Överklagande

Regeringen föreslår att beslut enligt den nya lagen ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd ska krävas vid överklagande till kammarrätten.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringen föreslår att den nya lagen ska träda i kraft den 1 juni 2026, då lagen om EG-gödselmedel och lagen om marknadskontroll av EU-gödselprodukter ska upphöra att gälla. Förelägganden och förbud som har meddelats med stöd av de upphävda lagarna ska fortsätta att gälla.

Den upphävda lagen om EG-gödselmedel ska fortfarande gälla för produkter som före den 16 juli 2022 har släppts ut på marknaden som gödselmedel med beteckningen EG-gödselmedel i överensstämmelse med förordning (EG) nr 2003/2003.

Utskottets ställningstagande

Det har inte väckts någon motion med anledning av propositionen. Utskottet anser att riksdagen av de skäl som framförs i propositionen bör anta regeringens lagförslag. Utskottet tillstyrker således regeringens proposition.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2025/26:54 En ny lag om tillhandahållande på marknaden av EU-gödselprodukter:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om tillhandahållande på marknaden av EU-gödselprodukter.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om tillhandahållande på marknaden av EU-gödselprodukter

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens innehåll

1 § I denna lag finns bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1009 av den 5 juni 2019 om fastställande av bestämmelser om tillhandahållande på marknaden av EU-gödselprodukter och om ändring av förordningarna (EG) nr 1069/2009 och (EG) nr 1107/2009 samt om upphävande av förordning (EG) nr 2003/2003.

Anmällda organ

2 § Bestämmelser om anmälan av organ för bedömning av överensstämmelse finns i lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll och i föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

Marknadskontroll

3 § Bestämmelser om marknadskontroll finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 av den 20 juni 2019 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011.

Den myndighet som regeringen bestämmer är marknadskontrollmyndighet.

4 § Vid marknadskontroll enligt förordning (EU) 2019/1020 har marknadskontrollmyndigheten befogenhet att

1. enligt artikel 14.4 a–14.4 c kräva att ekonomiska aktörer ska tillhandahålla handlingar, specifikationer, data eller uppgifter,

2. enligt artikel 14.4 d utföra oanmälda inspektioner på plats och fysiska kontroller av produkter,

3. enligt artikel 14.4 e få tillträde till lokaler, mark eller transportmedel,

4. enligt artikel 14.4 f inleda undersökningar på eget initiativ,

5. enligt artikel 14.4 g kräva att ekonomiska aktörer ska vidta lämpliga åtgärder för att få en bristande överensstämmelse att upphöra eller att eliminera en risk,

6. enligt artikel 14.4 h själv vidta åtgärder,

7. enligt artikel 14.4 j införskaffa, inspektera och demontera varuprover, och

8. enligt artikel 14.4 k kräva att innehåll på ett onlinegränssnitt ska avlägsnas, att en varning ska visas eller att åtkomsten ska begränsas.

Befogenheten enligt första stycket 8 gäller inte i fråga om databaser som omfattas av tryckfrihetsförordningens eller yttrandefrihetsgrundlagens skydd.

När ändrade förhållanden ger anledning till det, ska marknadskontrollmyndigheten besluta att en sådan skyldighet som avses i första stycket 8 inte längre ska gälla.

5 § En marknadskontrollmyndighet får införskaffa ett varuprov under dold identitet enligt artikel 14.4 j i förordning (EU) 2019/1020 endast om det är nödvändigt för att syftet med kontrollen ska uppnås. Efter införskaffandet ska myndigheten underrätta den ekonomiska aktören om att införskaffandet har skett under dold identitet, så snart det går utan att syftet med åtgärden går förlorat.

Förelägganden

6 § Marknadskontrollmyndigheten får, utöver det som följer av 4 §, besluta de förelägganden som behövs för att förordning (EU) 2019/1009 och förordning (EU) 2019/1020 ska följas.

Vite

7 § Ett beslut om föreläggande enligt 4 eller 6 § får förenas med vite.

Omedelbar verkställighet

8 § Marknadskontrollmyndigheten får när den fattar beslut enligt 4 eller 6 § bestämma att beslutet ska gälla omedelbart.

Hjälp av Polismyndigheten

9 § Polismyndigheten ska på begäran av marknadskontrollmyndigheten lämna den hjälp som behövs för att marknadskontrollmyndigheten ska kunna vidta åtgärder enligt 4 §.

Hjälp enligt första stycket får begäras endast om

1. det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att en polismans särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas, eller
2. det annars finns synnerliga skäl.

Tystnadsplikt

10 § Den som har tagit befattning med ett ärende som gäller marknadskontroll enligt denna lag får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon har fått veta om någons affärs- eller driftförhållanden.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Avgifter

11 § Av lagen (2014:140) med bemyndigande att meddela vissa föreskrifter om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn framgår att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för kontroll enligt förordning (EU) 2019/1020.

Sanktionsavgifter

12 § Marknadskontrollmyndigheten ska besluta att ta ut en sanktionsavgift från en tillverkare som bryter mot förordning (EU) 2019/1009 genom att

1. släppa ut en EU-gödselprodukt på marknaden i strid med artikel 6.1,
2. inte utarbeta den tekniska dokumentationen eller utföra förfarandet för bedömning av överensstämmelse enligt det som krävs i artiklarna 6.2 och 15,
3. inte utforma EU-försäkran eller sätta en CE-märkning på sin produkt på det sätt som anges i artiklarna 16.1–16.3, 18.1 och 18.3,
4. inte spara den tekniska dokumentationen eller EU-försäkran om överensstämmelse eller inte tillhandahålla en kopia av EU-försäkran enligt det som krävs i artikel 6.3,
5. inte på EU-gödselproduktens förpackning eller i medföljande dokumentation ange den information som framgår av artikel 6.5–6.7, eller
6. delegera uppgifter till tillverkarens representant i strid med artikel 7.1.

13 § Marknadskontrollmyndigheten ska besluta att ta ut en sanktionsavgift från en importör som bryter mot förordning (EU) 2019/1009 genom att

1. släppa ut en EU-gödselprodukt på marknaden i strid med artikel 8.1,
2. inte säkerställa att tillverkaren har uppfyllt kraven i fråga om förfarandet för bedömning av överensstämmelse, teknisk dokumentation, märkning och dokumentation av information enligt artikel 8.2 första stycket,
3. inte på EU-gödselproduktens förpackning eller i medföljande dokumentation ange den information som framgår av artikel 8.3,
4. inte säkerställa att EU-gödselprodukterna åtföljs av den information som krävs enligt artikel 8.4,
5. inte säkerställa förvarings- eller transportförhållandena för EU-gödselprodukten enligt det som krävs i artikel 8.5,
6. inte hålla en kopia av EU-försäkran om överensstämmelse och annan teknisk dokumentation tillgänglig eller inte tillhandahålla andra ekonomiska aktörer en EU-försäkran om överensstämmelse enligt det som krävs i artikel 8.8, eller
7. inte på EU-gödselproduktens förpackning ange den information som avses i artikel 11 a eller hålla den information som anges i artikel 11 b tillgänglig på det sätt som krävs i artikeln.

14 § Marknadskontrollmyndigheten ska besluta att ta ut en sanktionsavgift från en distributör som bryter mot förordning (EU) 2019/1009 genom att

1. inte säkerställa att tillverkaren och importören har uppfyllt kraven i fråga om märkning och dokumentation av information enligt artikel 9.2 första stycket,
2. inte säkerställa förvarings- eller transportförhållandena för EU-gödselprodukten enligt det som krävs i artikel 9.3, eller
3. inte på EU-gödselproduktens förpackning ange den information som avses i artikel 11 a eller hålla den information som anges i artikel 11 b tillgänglig på det sätt som krävs i artikeln.

15 § I ringa fall ska någon sanktionsavgift inte beslutas.

16 § En sanktionsavgift ska uppgå till minst 5 000 kronor och högst 75 000 kronor. Avgiften får inte överstiga tio procent av näringsidkarens omsättning närmast föregående räkenskapsår. Om överträdelsen har skett under näringsidkarens första verksamhetsår, eller om uppgifter om omsättningen annars saknas eller är bristfälliga, får omsättningen uppskattas.

När avgiftens storlek bestäms ska hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är och betydelsen av den bestämmelse som överträdelsen avser.

17 § En sanktionsavgift får helt eller delvis sättas ned om det finns särskilda skäl eller om det annars med hänsyn till omständigheterna skulle vara oskäligt att ta ut avgiften.

18 § En sanktionsavgift ska betalas till marknadskontrollmyndigheten inom trettio dagar från det att beslutet om sanktionsavgift fick laga kraft eller inom den längre tid som anges i beslutet.

Om sanktionsavgiften inte betalas i tid, ska myndigheten lämna den obetalda avgiften för indrivning. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

Sanktionsavgiften ska tillfalla staten.

19 § En sanktionsavgift får inte beslutas om den som ska betala avgiften inte har fått tillfälle att yttra sig inom två år från den dag då överträdelsen ägde rum.

Ett beslut om sanktionsavgift ska delges.

20 § En sanktionsavgift faller bort till den del beslutet om avgiften inte har verkställts inom fem år från det att beslutet fick laga kraft.

21 § Det ska inte beslutas om sanktionsavgift för en överträdelse som omfattas av ett föreläggande om vite, om överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet.

Överklagande

22 § Beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juni 2026.
 2. Genom lagen upphävs
 - a) lagen (1992:1684) om EG-gödselmedel,
 - b) lagen (2022:1107) om marknadskontroll av EU-gödselprodukter.
 3. Förelägganden och förbud som har meddelats enligt de upphävda lagarna gäller fortfarande.
 4. Den upphävda lagen om EG-gödselmedel gäller fortfarande för produkter som har släppts ut på marknaden som gödselmedel med beteck-

ningen ”EG-gödselmedel” före den 16 juli 2022 och som uppfyller kraven i förordning (EG) nr 2003/2003.